

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

22.06.2018 № 11929/02-18/37

На № 183/2.2-46 від 14.05.2018

**Народному депутату України
Павленку Ю. О.**

Про розгляд пропозицій щодо внесення
змін до деяких нормативно-правових актів
Уряду стосовно дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського піклування

Шановний Юрію Олексійовичу!

Міністерство соціальної політики разом із Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерством фінансів та Міністерством юстиції на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 01.06.2018 № 20423/2/1-18 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 18.05.2018 щодо внесення змін до деяких нормативно-правових актів Уряду стосовно дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і повідомляє.

Щодо дискримінаційних норм стосовно дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України

Відповідно до Закону України „Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” дискримінація – це ситуація, за якої особа та / або група осіб за їхніми ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Разом з тим дискримінацію потрібно відрізняти від дій, що передбачають спеціальний захист з боку держави окремих категорій осіб, які потребують такого захисту, надання пільг та компенсацій у випадках, передбачених законом, а також установлення державних соціальних гарантій для осіб визначених категорій.

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

11929/02-18/37 від 22.06.2018

ВХ. № 136342

Щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 856 „Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики” (далі – Постанова № 856) в частині обчислення у щорічній оцінці соціально-економічного розвитку регіонів показника 57 „кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 10 тис. дитячого населення”

За інформацією Мінрегіону, починаючи з 2016 року вищезазначений показник не застосовується для проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів.

Разом з тим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1029 „Деякі питання удосконалення системи моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики” затверджено Порядок та методику проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів, а також Порядок та методику проведення розрахунку індексу регіонального людського розвитку.

Після апробації результатів розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів та індексу регіонального людського розвитку регіонів Мінрегіон розгляне питання щодо внесення змін до Постанови № 856.

Щодо визначення розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади шляхом внесення змін до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р (далі – Концепція)

Розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, у тому числі в частині соціального захисту дітей, регулюється Конституцією України та іншими законами України, зокрема „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про місцеві державні адміністрації”, „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”.

Згідно з Концепцією досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади є одним із завдань реформи. Розподіл відповідних повноважень цим розпорядчим документом не визначено.

Отже, порушене у депутатському запиті питання не врегульовується внесенням змін до Концепції, оскільки належить до категорії секторальної децентралізації і є предметом регулювання спеціального законодавства.

Щодо приведення постанови Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905 „Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей” у відповідність до норм Сімейного кодексу України (далі – Кодекс)

Із метою вдосконалення діяльності служб у справах дітей та Мінсоцполітики з питань влаштування дітей в сім’ї та роботи з кандидатами в усиновлювачі розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про внесення змін до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей”, який 16.05.2018 надіслано на

погодження до центральних органів виконавчої влади. Згідно із законодавством після отримання відповідних погоджень Мін'юстом буде проведено правову експертизу проекту акта, після чого його буде подано на розгляд Уряду.

Щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 300 „Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 877” (далі – Постанова № 300) в частині використання відповідної субвенції для забезпечення житлом дітей, позбавлених батьківського піклування

Постановою № 300 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 877 „Про затвердження Порядку та умов надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа” (далі – Постанова № 877) та затверджено Порядок та умови надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа.

Норма щодо надання відповідної субвенції, зокрема, для забезпечення житлом саме дітей-сиріт, закріплена Законом України „Про Державний бюджет України на 2018 рік”. Тобто вирішення питання стосовно використання відповідної субвенції для забезпечення житлом дітей, позбавлених батьківського піклування, можливе виключно шляхом внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік”. Також вивчається можливість установлення такої норми у проекті Закону України „Про Державний бюджет України на 2019 рік”.

Щодо прискорення затвердження положення про малий груповий будинок, а також використання коштів на створення таких закладів

Проект постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження примірного положення про малий груповий будинок” 16.05.2018 надіслано на погодження до центральних органів виконавчої влади. Згідно із законодавством після отримання відповідних погоджень Мін'юстом буде проведено правову експертизу проекту акта, після чого його буде подано на розгляд Уряду.

Щодо перегляду змін, внесених Постановою № 877 у частині повноважень об'єднаних територіальних громад виконувати повноваження щодо встановлення опіки над дітьми, влаштування у інші сімейні форми виховання, сприяння їхньому усиновленню

Установлення опіки над дітьми, влаштування в інші сімейні форми виховання, сприяння їхньому усиновленню регулюється постановами Кабінету Міністрів України: від 26.04.2002 № 565 „Про затвердження Положення про прийомну сім'ю” (зі змінами); від 26.04.2002 № 564 „Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу” (зі змінами); від 24.09.2008 № 866 „Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини” (зі змінами) (далі – Постанова № 866); від 08.10.2008 № 905 „Про

затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей”(зі змінами).

Постановою № 877, зокрема, внесено зміни тільки до Постанови № 866, яка врегульовує виключно питання влаштування дитини під опіку, піклування (тепер опіку, піклування над дитиною може бути встановлено і рішенням об’єднаної територіальної громади).

Водночас повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо ведення обліку дітей, які можуть бути усиновлені, осіб, які бажають усиновити дитину, регулюється статтями 214 та 215 Кодексу.

У зв’язку з цим Мінсоцполітики розроблено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення соціального захисту дітей”, який схвалено Урядом та внесено на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 7217 від 20.10.2017). Зазначеним законопроектом, зокрема, запропоновано внесення змін до вищезазначених статей Кодексу щодо врегулювання повноважень об’єднаних територіальних громад стосовно сприяння усиновленню дітей.

Пропозиції щодо доопрацювання змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2016 № 458 „Про внесення змін до Положення про дитячий будинок сімейного типу та Положення про прийомну сім’ю”, в частині створення умов для реалізації права батьків-вихователів та прийомних батьків на пріоритетне усиновлення своїх вихованців та прийомних дітей, будуть ретельно вивчені Міністерством за участю місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства.

Щодо посилення відповідальності батьків за виховання дітей

Проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання жорстокому поводженню з дітьми, виникненню безпосередньої загрози їхньому життю або здоров’ю та подолання цих явищ” (реєстр. № 8325 від 26.04.2018) у першу чергу посилює відповідальність батьків за злісне невиконання ними своїх обов’язків, які, зокрема, призвели до тяжких наслідків для дитини або її смерті.

Водночас запропонована законопроектом норма щодо визначення поняття „ухилення від виконання передбачених законодавством обов’язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання дітей” має на меті не посилення відповідальності батьків, а забезпечення соціальної підтримки сім’ї.

Запропонована норма дасть змогу чітко розмежовувати відповідальність батьків за дії малолітніх та неповнолітніх дітей (наприклад, штраф за розбите дитиною вікно) та за реальне ухиляння від виконання батьківських обов’язків, за яке передбачено позбавлення батьківських прав.

Також це стосується запропонованої законопроектом альтернативи щодо заміни штрафних санкцій за невиконання батьками обов’язків стосовно виховання дітей (у разі першого притягнення до відповідальності за відповідне правопорушення) такими адміністративними санкціями як громадські роботи та / або проходження корекційних програм, спрямованих на формування навичок відповідального батьківства.

Громадські роботи стануть альтернативою для тих батьків, які не мають роботи або іншого самостійного доходу та платять штрафи переважно з коштів різних видів державної соціальної допомоги, яка найчастіше призначається на дітей.

Корекційні програми як санкція визначено з таких підстав:

тільки шляхом визначення корекційної програми як санкції можна забезпечити справедливе притягнення до відповідальності одинокої матері, яка перебуває в декретній відпустці по догляду за дитиною та не може відвідувати громадські роботи (корекційні програми менш тривалі, їх проходження можливе без відриву від догляду за дитиною), а штраф у разі його призначення вона сплачуватиме з державної соціальної допомоги при народженні дитини;

добровільність соціальних послуг, у тому числі різних видів корекційних програм, є причиною того, що особи, які їх потребують, часто не усвідомлюють важливості таких послуг, тому не звертаються за їх отриманням або відмовляються від запропонованої допомоги і тим самим шкодять своїм дітям. Є й інші випадки, коли батьки люблять своїх дітей, проте не мають сформованої позитивної моделі сім'ї (наприклад, колишні вихованці закладів інституційного догляду та виховання дітей) і не вміють належним чином виконувати свої батьківські обов'язки. У такому разі перед тим як застосовувати штраф або громадські роботи, органи державної влади зобов'язані вжити вичерпних заходів для формування у таких батьків навичок відповідального батьківства заради збереження для їхніх дітей можливості виховуватися в сім'ях (у цих випадках добровільність недоцільна, оскільки відповідно до статті 152 Кодексу право дитини на належне батьківське виховання забезпечується системою державного контролю).

З повагою

Міністр

А. Рева

